

FAQ POLLUTIEPIEKEN

---

1) Zijn er in Brussel nog pollutiepieken?

Ons land en het Brussels Gewest kennen in de winter regelmatig pollutiepieken met mogelijke gevolgen voor onze gezondheid. Sedert 2009 wordt tijdens pollutiepieken in het Brussels Gewest een noodplan geactiveerd. In de voorbije jaren is dat herhaaldelijk gebeurd. In het algemeen wordt op lange termijn een verbetering van de luchtkwaliteit vastgesteld in het noordwesten van Europa en in het bijzonder in België en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (bronnen: [rapport EEA 2017](#) en [rapport irceline 2016](#)). Hoewel het aantal pollutiepieken in de voorbije jaren is afgenomen, blijft het essentieel de burgers te informeren zodra de luchtkwaliteit verslechtert, om hen tot een minder vervuilend gedrag aan te sporen.

In 2018 werd besloten het noodplan te herzien om de burgers beter te informeren en vooral om hen de kans te bieden te anticiperen op een situatie met verslechterde luchtkwaliteit. Er werd een extra vervuilende stof in opgenomen (fijnstof PM_{2,5}) om de berekening van de luchtkwaliteit te optimaliseren. Daarnaast zullen tijdens pollutiepieken nieuwe maatregelen worden toegepast.

Deze pollutiepieken houden vooral verband met de ophoping van pollutanten uit onder meer de uitlaatgassen van auto's en in mindere mate de verwarming van gebouwen en de industriële activiteit.

De belangrijkste pollutanten waarover het hier gaat, zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM_{2,5} en PM₁₀). Het nieuwe besluit definieert de verschillende informatie- en interventiedrempels tijdens pieken.

2) Wat is het verschil tussen een pollutiepiek en een ozonpiek?

Pollutiepieken zijn typisch voor de winter of de lente. Ze worden afgekondigd wanneer de concentratie fijnstof (PM₁₀/PM_{2,5}) en/of stikstofdioxide (NO₂) in de atmosfeer bepaalde drempels bereikt.

Pollutiepieken worden veroorzaakt door de opeenhoping van pollutanten die deels afkomstig zijn van uitlaatgassen van auto's en van de door de verwarming van gebouwen veroorzaakte uitstoot. Ze treden meestal op in de winter, tijdens specifieke weersomstandigheden: als er weinig wind is en vooral wanneer een thermische inversie optreedt (de pollutanten worden dan laag bij de grond vastgehouden, alsof ze onder een stolp zitten). In de lente kan een pollutiepiek optreden door de vorming van secundaire deeltjes, die niet rechtstreeks in de atmosfeer worden uitgestoten maar ontstaan uit reeds in de lucht aanwezige verontreinigende stoffen (voornamelijk afkomstig van het verkeer en tijdens de sproeiperiodes van de landbouw).

Het alarm voor de pollutiepieken wordt gegeven door IRCEL ([Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu](#)). Elk gewest legt zijn eigen noodplan vast, maar de waarschuwingdrempels (drempels 0 en 1) worden gelijktijdig geactiveerd in de 3 gewesten. Het Brussels Gewest heeft bijkomende drempels bepaald om beter rekening te kunnen houden met zijn stedelijke context.

Ozonpieken komen vooral in de zomer voor. Ozon beschermt ons in de stratosfeer (op grote hoogte) tegen de zonnestraling, maar is in grote concentraties op lage hoogte (troposfeer) een toxisch gas. Deze 'secundaire' verontreiniging ontstaat voornamelijk door een fotochemische (door het licht veroorzaakte) reactie tussen de uitlaatgassen van voertuigen (stikstofoxiden of NO_x) en vluchtige organische stoffen (VOS), de zogenaamde 'ozonprecursoren'. Ozonpieken komen voor op erg warme en zonnige dagen – in de zomer dus – en als de weersomstandigheden de verplaatsing van luchtmassa's beperken.

Een hoge ozonconcentratie in de lucht kan zorgen voor irritatie van de ogen, de neus, de keel, longontstekingen en astma-aanvallen, ... Ze is bijzonder ongemakkelijk voor kwetsbare personen. Ozon beschadigt ook de planten en vermindert de opbrengst van de landbouw.

3) Welke maatregelen worden tijdens ozonpieken genomen?

Aangezien ozon secundair van aard is, is het meestal al te laat wanneer men een ozonpiek vaststelt. Noodmaatregelen zoals het beperken van het verkeer in de stad hebben slechts weinig effect op de ozonconcentraties. In onze regio (het noorden van Europa) en in een stedelijk gebied zijn noodmaatregelen, zoals de beperking van het verkeer, bij ozonpieken zelfs contraproductief en zorgen ze net voor een stijging van de ozonconcentraties (meer info hierover [op de website van IRCELINE](#)). Alleen structurele maatregelen het ganse jaar door zijn echt doeltreffend om ozonpieken te bestrijden. Ozonalarmen worden eveneens geactiveerd door IRCEL ([Intergewestelijke Cel voor het Leefmilieu](#)), op basis van de Europese drempels. Het ozon- en hitteplan is gebaseerd op gewestelijke plannen.

Meer info over het Brussels ozon- en hitteplan: <https://environnement.brussels/thematiques/air-climat/plan-forte-chaleur-et-pics-dozone>

Meer info over het ozon- en hitteplan van het Waals Gewest: <http://sante.wallonie.be/?q=plan-wallon-forte-chaleur-pics-ozone>

Meer info over het ozon- en hitteplan van het Vlaams Gewest: <http://www.warmedagen.be>

4) Waarom houden de maatregelen die tijdens een pollutiepiek worden genomen vooral verband met de verplaatsingen met de auto?

De pollutanten waarop het noodplan 'pollutiepieken' van het Brussels Gewest betrekking heeft, zijn voornamelijk afkomstig van het verkeer (uitstoot van fijnstof en stikstofdioxide). Bij een piek moet dus vooral op het verkeer worden ingegrepen. Het noodplan is onder meer bedoeld om de automobilisten te sensibiliseren en hen aan te sporen om alternatieven voor de auto te gebruiken als de luchtkwaliteit verslechtert. Daarom integreert het noodplan maatregelen om mobiliteitsalternatieven te promoten (onder meer het gratis maken van de MIVB en van Villo!) en sensibiliseringsacties. Daarnaast worden snelheidsbeperkingen opgelegd, met verhoogde controles, of zelfs een volledig rijverbod (in bepaalde gevallen).

Andere maatregelen hebben betrekking op de verwarming tijdens een pollutiepiek, zoals een verbod op het stoken met hout of een beperking tot 20°C van de verwarming van de gebouwen van de tertiaire sector. Privéwoningen, ziekenhuizen, rusthuizen, kinderdagverblijven en zwembaden zijn niet onderworpen aan deze verplichting.

5) Kan een ozonpiek samenvallen met een pollutiepiek?

Na de winter, tijdens de eerste warme dagen, is het mogelijk dat pollutiepieken en pieken van fijnstof en stikstofdioxide samen voorkomen. In dat geval worden de twee noodplannen geactiveerd. U vindt meer uitleg over de maatregelen op de [website luchtkwaliteit](#).

6) Wat zijn de gevolgen van fijnstof voor de gezondheid?

De richtlijnen over de luchtkwaliteit van de Wereld Gezondheidsorganisatie¹ zeggen over PM₁₀: 'de gezondheidsrisico's van een blootstelling van korte termijn aan PM₁₀ veroorzaken een stijging van het sterftecijfer met 0,5% voor elke stijging van de dagconcentratie met 10 µg/m³. In deze omstandigheden zou de streefwaarde van 75 µg/m³ samengaan met een toename met ongeveer 1,2% van de dagelijkse sterfte.'

Bij de PM₁₀ (vaste en vloeibare zwevende deeltjes in de lucht met een grootte van minder dan 10 µm (1 µm = 0,001 mm)) vindt men ook de fractie PM_{2,5}, namelijk deeltjes die kleiner zijn dan 2,5 micrometer. Ze omvatten de 'black carbon' deeltjes (roet) die een uitstekende indicator zijn van de uitstoot van het verkeer en in mindere mate van de verwarming van de woningen. Hoe kleiner de deeltjes, hoe dieper ze in het organisme binnendringen. Ze kunnen de fijnste vertakkingen van de longpijpen en de longblaasjes bereiken en ademhalingsproblemen veroorzaken. Ze kunnen ook hart- en vaatproblemen uitlokken. Om zo goed mogelijk rekening te houden met de impact van fijnstof op de gezondheid, zijn de PM_{2,5} toegevoegd aan de pollutanten die de activering van het noodplan voor de pollutiepieken uitlokken.

7) Wat zijn de gevolgen van stikstofdioxide voor onze gezondheid?

Over NO₂ zeggen de richtlijnen voor de luchtkwaliteit van de Wereld Gezondheidsorganisatie: 'een aantal experimentele toxicologische studies op korte termijn bij de mens hebben acute gevolgen voor de gezondheid vastgesteld na een blootstelling gedurende 1 uur aan concentraties NO₂ van meer dan 500 µg/m³. Hoewel de minimale concentratie NO₂ met een rechtstreekse weerslag op de longfunctie van astmapatiënten in verschillende laboratoria 560 µg/m³ bedraagt, suggereren de studies van de bronchiale reactiviteit bij deze patiënten dat ze toeneemt bij concentraties van 200 µg/m³ of hoger'.

De gevolgen van NO₂ voor de gezondheid raken vooral de bovenste en onderste luchtwegen (irritatie van de slijmvliezen, astma-aanvallen door de verhoogde bronchiale reactiviteit, vermindering van de longfunctie, verergering van chronische ademhalingsaandoeningen, minder weerstand tegen pathogenen). Astmalijders en patiënten met chronische obstructieve broncho-pneumopathie (COBP) zijn bijzonder gevoelig voor NO₂ in lage dosis (langdurige blootstelling aan concentraties van enkele honderden µg/m³). Net als voor de andere pollutanten lopen kinderen een hoger risico. De epidemiologische studies suggereren dat de blootstelling op lange termijn aan NO₂ de longfuncties kan aantasten en de ademhalings symptomen kan verergeren.

8) Wie heeft het meest last van een slechte luchtkwaliteit?

Mensen met ademhalingsproblemen en hartaandoeningen, astmalijders, bejaarden en zeer jonge kinderen zijn het kwetsbaarst in een situatie met slechte luchtkwaliteit. Het is dus belangrijk dat deze personen elke intense en/of langdurige lichamelijke inspanning vermijden.

9) Wat zijn de belangrijkste symptomen die verband houden met een slechte luchtkwaliteit?

Afhankelijk van de concentratie van pollutanten in de lucht, de duur van de blootstelling, de gevoeligheid van de blootgestelde mensen en hun activiteiten, kan men de volgende symptomen waarnemen:

- een verminderde ademhalingsfunctie en cardiovasculaire problemen
- meer ziekten van de luchtwegen (bronchitis, etc.)
- een toename van de frequentie en de ernst van de symptomen van astmalijders of personen met chronische ademhalingsproblemen.

10) Wat is het noodplan voor de pollutiepieken?

Het noodplan werkt met 4 onderscheiden drempels.

De eerste drempel, de drempel '0' of 'informatie- en sensibiliseringsdrempel' is bedoeld om de bevolking zo vroeg mogelijk te waarschuwen voor een verslechtering van de luchtkwaliteit. Als deze drempel langer dan twee opeenvolgende dagen aanhoudt, wordt de 'informatie- en interventiedrempel' bereikt en neemt men maatregelen om het gebruik van voertuigen te beperken en alternatieven aan te moedigen.

Als de pollutieniveaus hoger zijn, wordt de **interventiedrempel 1** bereikt. Hij leidt tot maatregelen voor de bevordering van mobiliteitsalternatieven (de MIVB en Villo! worden bijvoorbeeld gratis) en tot snelheidsbeperkingen voor de voertuigen.

De laatste drempel, interventiedrempel 2, heeft als voornaamste maatregel een rijverbod in heel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

	Maatregelen	Concentratie van PM _{2,5}	Concentratie van PM ₁₀	Dagelijks maximum van de concentraties NO ₂ per uur
Drempel 0 Informatie- en sensibiliseringsdrempel	<ul style="list-style-type: none"> - Specifieke communicatie over de aard van de pollutie en haar impact op de gezondheid - Sensibilisering van het grote publiek voor een gedrag dat minder uitstoot van atmosferische pollutanten veroorzaakt (de verplaatsingen beperken of alternatieven voor de auto kiezen, niet met hout stoken enz.). 	36 tot 50 µg/m ³ (in de voorbije 24 u waargenomen concentratie)	51 tot 70 µg/m ³ (in de voorbije 24 u waargenomen concentratie)	-
Na 2 opeenvolgende dagen informatie- en sensibiliseringsdrempel Informatie- en	<p>Als aanvulling van de maatregelen van de informatie- en sensibiliseringsdrempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Snelheidsbeperking van 50 km/u op de wegen waar de snelheid normaal tot 90 km/u beperkt is; 	36 tot 50 µg/m ³ (als de informatiedrempel 2 opeenvolgende dagen aanhoudt)	51 tot 70 µg/m ³ (als de informatiedrempel 2 opeenvolgende	-

interventiedrempel	<ul style="list-style-type: none"> - Snelheidsbeperking van 90 km/u op de wegen waar de snelheid normaal tot 120 km/u beperkt is - Versterkte snelheidscontroles door de politie - Het dagticket van Villo! wordt gratis - De Brusselse metro's, trams en bussen worden gratis (MIVB) - Verbod om met hout te stoken, behalve als dat de hoofdverwarming van de woning is. 		dagen aanhoudt)	
Interventiedrempel 1	<p>Als aanvulling van de maatregelen van de informatie- en sensibiliseringdrempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Snelheidsbeperking van 50 km/u op de wegen waar de snelheid normaal tot 90 km/u beperkt is; - Snelheidsbeperking van 90 km/u op de wegen waar de snelheid normaal tot 120 km/u beperkt is - Versterkte snelheidscontroles door de politie - Het dagticket van Villo! wordt gratis - De Brusselse metro's, trams en bussen worden gratis (MIVB) - Verbod om met hout te stoken, behalve als dat de hoofdverwarming van de woning is. - In de gebouwen van de tertiaire sector wordt de verwarming tot 20°C beperkt (voor de geklasseerde verwarmingssystemen of installaties). 	51 tot 70 µg/m ³ (dagconcentraties)	71 tot 100 µg/m ³ (dagconcentraties)	151 tot 200 µg/m ³
Interventiedrempel 2	<p>Als aanvulling van de maatregelen van interventiedrempel 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rijverbod op het volledige grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor alle voertuigen (inclusief vrachtwagens en gemotoriseerde tweewielers). Deze maatregelen gelden niet voor de Ring en vrijstellingen zijn mogelijk. 	71 µg/m ³ en meer (dagconcentraties)	101 µg/m ³ en meer (dagconcentraties)	201 µg/m ³ en meer

11) Wie kan bij een interventiedrempel 2 een vrijstelling krijgen?

Het koninklijk besluit van [xx/xx/2018](#) bepaalt de profielen die in het geval van een interventiedrempel 2 een vrijstelling kunnen ontvangen. De vrijstellingscriteria gelden voor:

- De elektrische voertuigen die uitsluitend door een elektrisch motor aangedreven worden en de voertuigen die waterstof gebruiken als enige energiebron;
- De voertuigen die tot de categorie M3 behoren in de zin van het technisch reglement van de motorvoertuigen (bussen en touringcars);
- De taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur in de zin van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende de taxidiensten en de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur, evenals zij die over een exploitatievergunning beschikken die op basis van de Vlaamse of Waalse regelgeving

werd toegekend en die hun rit moeten verderzetten op het grondgebied van de Brussels Hoofdstedelijk Gewest of het moeten betreden omdat ze daartoe verplicht zijn;

- De prioritaire voertuigen, bedoeld in artikel 37 van de Wegcode;
- De voertuigen van de hulpdiensten: voertuigen met logo van medische en paramedische beroepen, thuiszorg, dringende farmaceutische leveringen en medische transporten zoals het overbrengen van organen;
- De voertuigen van de krijgsmacht;
- De voertuigen die in noodsituaties of bij reddingswerken worden gebruikt op verzoek van de brandweer, de politie, het leger, de civiele bescherming of de wegenautoriteiten;
- De voertuigen van openbaar nut zoals de voertuigen die bestemd zijn voor afvalinzameling, voor de schoonmaak en het onderhoud van de openbare weg, de geldtransporten, de postvoertuigen, de begrafenisondernemers, de voertuigen voor dringende interventies die een opdracht van openbare dienstverlening verzorgen, de voertuigen voor pechverhelping-takeldiensten;
- De voertuigen van de diplomatieke korpsen met nummerplaat CD alsook die van de internationale instellingen (NAVO, SHAPE, enz.);
- Het uitzonderlijk vervoer, hetzij een motorvoertuig, een aanhangwagen of een konvooi met voertuigen zoals in artikel 1 van het technisch reglement van de motorvoertuigen omschreven is die, door hun constructie of door hun ondeelbare belasting, de grenzen van de massa of van de groottes overschrijden die door de Wegcode en het technisch reglement van de motorvoertuigen vastgesteld zijn;
- De voertuigen voor de beroepen die dringend moeten tussenkomen, hetzij de beroepsgroepen die op situaties van sleepdienst antwoorden;
- De voertuigen van de organisaties die maaltijden verdelen aan collectieve voorzieningen met sociaal oogmerk (gepensioneerden, gehandicapte personen, alleenstaanden, enz.);
- Het voertuig van een bewakingsagent die op een potentiële crisissituatie moet kunnen reageren;
- De werknemers die hun werk aanvangen of beëindigen voor en/of na de werking van het openbaar vervoer; zoals bijvoorbeeld het personeel van de operatoren van openbaar vervoer (NMBS, MIVB, TEC en DE LIJN);
- De mediavoertuigen met logo;
- De voertuigen van gehandicapten met de speciale kaart voorzien in artikel 27.4.3 d van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer;
- De personenwagens die minstens 3 personen vervoeren (carpoolen);
- De vrachtwagens met container, werktuigmachines en voertuigen die materialen aan- en afvoeren van werven;
- De voertuigen die markten, levensmiddelenzaken, cafés en restaurants bevoorraden en voertuigen die leveringen van aan bederf onderhevige levensmiddelen verrichten;
- De koelwagens;
- De tankwagens;
- De voertuigen van beroepskrachten die verhuisoperaties uitvoeren;

De lijst met vrijstellingen wordt [op de website van Leefmilieu Brussel gepubliceerd](#).

12) Hoe krijg ik een vrijstelling?

Er moet geen vrijstelling op papier worden aangevraagd. Wanneer de maatregel van kracht is, wordt de vrijstelling toegestaan door de politieagenten die tijdens een pollutiepiek op verschillende punten controles uitvoeren. De automobilist moet dan

aantonen dat hij aan de criteria voor een vrijstelling voldoet (lijst van de criteria in punt 10).

13) Hoe zal de controle na een interventiedrempel 2 gebeuren?

De politie zal het rijverbod controleren.

14) Waar in de stad is de blootstelling aan slechte lucht het grootst?

Volgens de resultaten van een meetcampagne van de luchtkwaliteit in 2013, in het kader van het project [ExpAIR](#), varieert de blootstelling van de burgers aan black carbon (fijnstof) volgens de manier waarop ze zich verplaatsen. Als algemene regel is onze blootstelling aan black carbon het grootst in het verkeer:

- De automobilisten zijn het meest aan black carbon blootgesteld (5 keer meer dan in de binnenlucht).
- Bus-, tram- en metrogebruikers worden net als fietsers blootgesteld aan black carbon-niveaus die 3 tot 4 keer hoger liggen dan de niveaus in de binnenlucht;
- Voetgangers zijn beduidend minder blootgesteld, met waarden die 2 tot 3 keer hoger liggen dan die van de binnenlucht.
- Treingebruikers zijn het minst blootgesteld, omdat de sporen relatief ver van de verkeerswegen liggen.

Daarnaast zijn in een straat met hoge gebouwen de concentraties black carbon gemiddeld 2 tot 3 keer hoger dan in een open straat. [De cartografie die in het kader van project werd opgesteld, is op de website van Leefmilieu Brussel beschikbaar voor het publiek.](#)

U moet ook weten dat u, als u de kwaliteit wilt kennen van de lucht die u een groot deel van de dag inademt, als inwoner van het Brussels Gewest met een schriftelijk verzoek van een arts [gratis een beroep kunt doen op de RCIB](#) (Regionale Cel voor Interventie bij Binnenluchtvervuiling).

15) Wat kan ik in de dagelijkse praktijk doen om bij te dragen aan de verbetering van de luchtkwaliteit?

- Ga zo veel mogelijk te voet.
- Gebruik de fiets en bestel uw fietskaart om de rustigste routes te kiezen.
- Ontdek de mogelijkheden van het openbaar vervoer voor al uw verplaatsingen.
- Beperk uw verplaatsingen en praat met uw werkgever over de mogelijkheid om thuis te werken of met glijdende werkuren de piekperiodes te vermijden.
- Experimenteer met carpooling met burens of collega's.
- Kies in de auto voor een soepele rijstijl (langzaam optrekken, snel naar een hogere versnelling schakelen, trager rijden, op de motor remmen enz.). Op die manier kunt u uw verbruik en dus ook de uitstoot van polluenten met 20% verminderen. Laat de motor niet nutteloos draaien terwijl u stilstaat.
- Verlaag thuis de temperatuur: 1 graad minder = tot 8% lager energieverbruik.

16) Mag mijn kind tijdens een pollutiepiek naar school gaan?

Ja, maar kies een alternatief voor de auto om uw kind naar school te brengen, zeker omdat volgens de [in het kader van het project ExpAIR verzamelde gegevens](#) de automobilisten tijdens een pollutiepiek het meest blootgesteld zijn aan black carbon.

17) Mag ik tijdens een pollutiepiek sporten in de open lucht?

Tijdens een pollutiepiek wordt intens sporten afgeraden.

18) Is het openbaar vervoer tijdens een pollutiepiek gratis?

Alleen in het geval van een informatie- en interventiedrempel (aanhoudende drempel 0, drempel 1 en drempel 2).

19) Mag ik fietsen tijdens een pollutiepiek?

Fietsen kan, maar kies liefst een route met minder verkeer: de Groene Wandeling of de alternatieve routes, weg van het autoverkeer.

Tijdens een intense lichamelijke inspanning dringen de pollutanten dieper in het organisme. Rustig fietsen geniet dan ook de voorkeur.

20) Waar vind ik meer informatie over de luchtkwaliteit?

- Op de [website van Leefmilieu Brussel](#), dat ook een [specifieke site voor dit thema heeft](#).
- Op de website van de intergewestelijke cel voor het leefmilieu: <http://www.irceline.be/nl>
- Via de gratis app [Mobile Brussels Air](#)

21) Hoe word ik gewaarschuwd voor een pollutiepiek?

- Via de gratis app [Mobile Brussels Air](#), die u ook e-mailwaarschuwingen stuurt.
- Via de sociale netwerken:
  - o Op Facebook: [Leefmilieu Brussel](#)
  - o Op Twitter: [Leefmilieu Brussel](#) en [IRCELINE](#)
  - o Op het web: [de website van Leefmilieu Brussel](#) en van [IRCELINE](#).

22) Waar kan ik terecht met vragen?

Contact LB – 02/775.75.75 en info@leefmilieu.brussels

Meer weten: <http://www.irceline.be/nl/documentatie/faq>